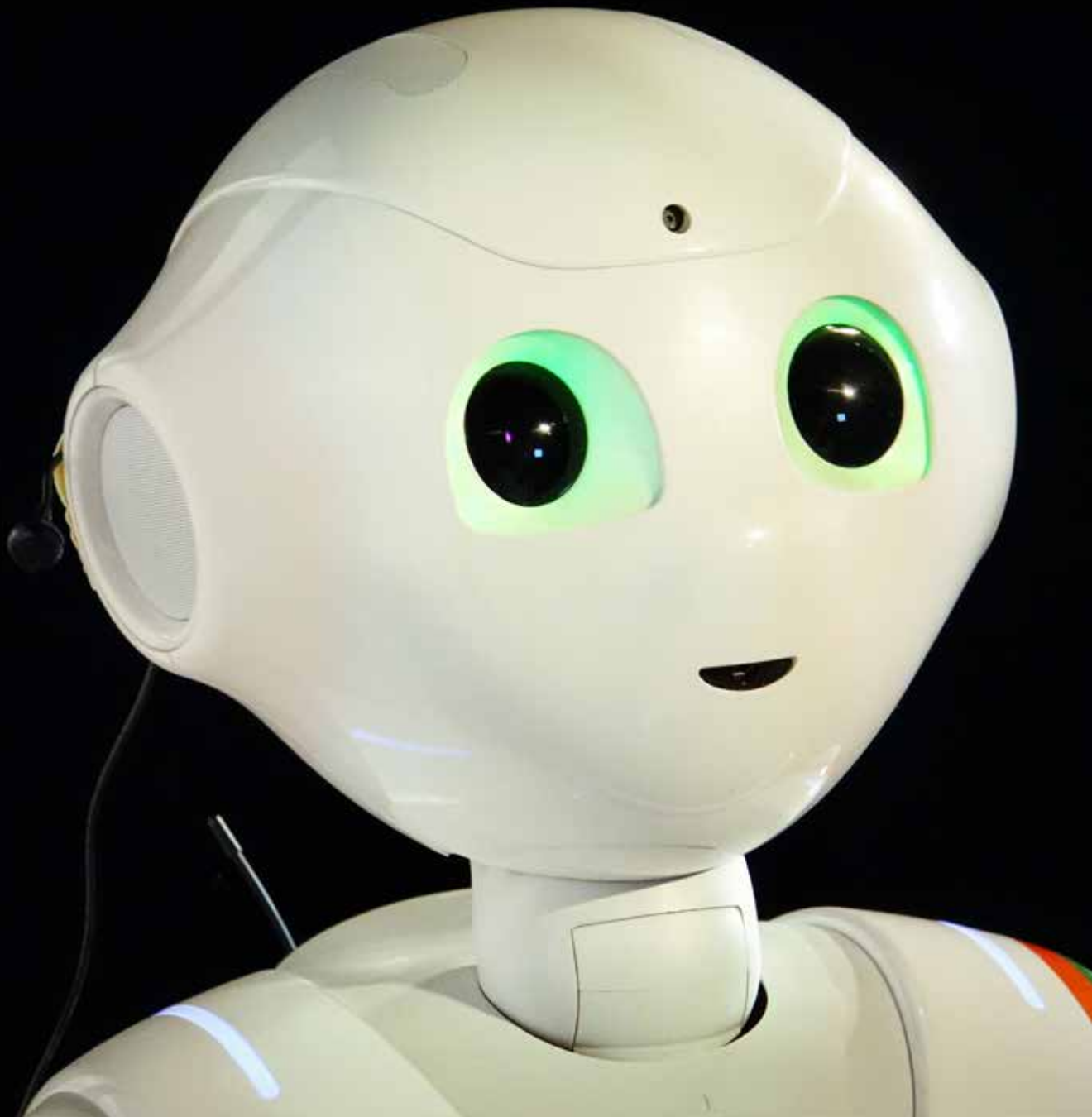

A man with short dark hair, a beard, and glasses is looking directly at the camera. He is wearing a light pink button-down shirt. His hands are raised in front of him, as if interacting with a digital interface. Overlaid on the scene is a complex network of white lines connecting small white dots, resembling a data network or a neural network. The background is a dark, textured wooden surface. There are several white plus signs scattered across the image, some of which are part of the network overlay. The overall aesthetic is modern and technological.

MÄNNISKAN OCH TEKNIKEN

GENOMBROTET

KYRKMAGASIN #limhamnskyrka

SPINNING JENNY, HON var en del av den industriella revolutionen på 1800-talet. I årtusenden hade människan levt av jorden. Nu flyttar människan och hennes produktion istället in i fabriken. Nu kunde arbetskraft friläggas och produktionen ändå ökas inom textilindustrin. Vid maskinerna placerades från början kvinnor och barn och lönerna hölls ner såsom idag sker i Asien.

IDAG MÖTER VI den fjärde industriella revolutionen med digitalisering och robotisering. Gemene man och kvinna går idag inte längre på någon åker och jobbar tillsammans familjevis. Telegrafan, som kom på 1700-talet har idag ersatts med mobiltelefonen. En telefon som stora delar av världens befolkning har och information kan spridas snabbt på ett helt nytt sätt.

FÖR ETT TAG sedan mötte jag Pepper, en robot. Pepper kan ta blodtryck på vårdcentralen, hänga med barnen på barnsjukhuset när tiden går för långsamt. Pepper kan också svara på frågor i receptioner och identifiera besökare. I Japan har Pepper redan flyttat in hos människor och fungerar som sällskap. Många menar att robotar som Pepper behövs för att klara det ökande vårdbehovet i takt med att människor blir allt äldre. Inte minst för att göra oss sällskap på ålderns höst.

PEPPER ÄR EN social robot med förmågan att läsa av mänskliga känslor och röster. Pepper är en humanoid, skapad av Soft Banks i Japan för att fungera som vår kompis i en tid när vi kanske blir allt mer ensamma. Numera tillverkas också robotar som ska råda bot på

sexuell ensamhet. Med dessa robotar gäller det att tekniken inte objektifierar eller avhumaniserar kvinnor ytterligare. En robot insisterar inte på samtycke.

ROBOTAR SOM PEPPER ställer nya frågor till oss som människor. Skapar vi en ny form av slavsamhälle och vad gör det i så fall med oss? Tenderar vi att lita mer på robotar och digital teknik än andra människor? Vad kan det få för konsekvenser för samhällsutvecklingen? Artificiell intelligens eller Smart industri är andra namn på den fjärde industriella revolutionen. Den kan tänkas bjuda på framtida självkörande bilar och hem vars glödlampor eller vattenkokare är anslutna till internet och kan kommunicera med andra anslutna system. Data kan samlas från miljarder enheter och transporterats över nätverk till IT och lagringssystem.

WORLD ECONOMIC FORUM menar att 65 procent av barnen som börjar lågstadiet nu kommer att jobba med yrken som inte ens finns. På tekniska utbildningar kan mer än 50% av den kunskap som lärts ut under första året vara föråldrad vid examen. Det spås att det kommer att bli viktigare att hantera teknologi än människor. Samtidigt blir kreativitet en mycket värdefull egenskap i en värld där entreprenörskap och förmåga att finna nya lösningar blir allt viktigare.

VÄLKOMMEN TILL ETT nytt nummer av Genombrottet! Människan och tekniken är temat men vi bjuder också på en rapport från en pilgrimsvandring i Mellanöstern. Ingen robot fanns med på den vandringen, det är då absolut helt säkert.

Helena Myrstener, redaktör

REVOLUTIONEN ÄR HÄR!

Anders Friberg, vik församlingsherde

Människan & tekniken

Var inte rädd för mörkret, tänd ljuset. Så lyder en av de meningarna som brukar stå längst ner i kalendern. Den innehåller en förändring, det går inte att bara sitta still med det jag har utan den innebär en aktivitet. Det handlar om vad jag gör med det jag har eller inte gör med det jag har. Framför dig just nu har du det nya numret av Genombrottet som har temat människan och tekniken. Teknik är något som vi har utvecklat sedan människan tog sina första steg på jordklotet och som vi förfinat genom årtusenden tills nu. Många gånger när jag ställs inför ny teknik har jag två olika reaktioner - en som är nyfiken och en som är tvärtom —“Vad ska jag med detta till?”. Mina lägsta tankar drabbar mig oftast när jag ställs inför en ny telefon; jag måste lära mig nya mönster, nya funktioner som jag ganska ofta inte har insett att jag behöver. Det är inte förrän jag börjar använda det jag har framför mig som jag förstår. Tekniken har sällan utvecklats för att stjäla utan istället hjälpa oss. Det som har betydelse är hur vi använder det vi har i våra händer. Redan i bibelns skapelseberättelser talas det om kunskap på gott och ont, om hur något kan vändas både för goda och onda syften. Tekniken och kunskapen är ofta neutrala utan ställningstagande. Det är upp till oss att värdera och använda för rätta syften. Det är aldrig datorn som bestämmer hur något ska bli, de utför bara det som vi säger till den att göra. Det är alltid människan som bestämmer över tekniken, den bestämmer inte över oss. Det är du och jag som har avgörandet i vår hand om det ska bli något som hjälper och blir bra eller tvärtom. Tänd ljuset så flyr mörkret. Våga prova. Guds välsignelse!

När AI allt mer liknar oss och kan göra saker bättre än vi, vad blir då våra liv värda?

Stefan Lindholm

Präst i Döderhults församling

ALLA PRATAR OM

TEKNIKEN ÄR GRUNDLÄGGANDE för människans sätt att navigera i världen, precis som språket. När till exempel våra förfäder lärde sig bemästra elden fick de ett nytt sätt att navigera i världen. Skillnaden mellan dessa primitiva tekniska lösningar och iPhone är givetvis enorm men på ett grundläggande plan är de följder av människans sätt att navigera i världen. Nyckeln till denna teknikrevolution ligger i uppkomsten av artificiell intelligens (AI)

Här finns dock ett dilemma: på överskådlig framtid kan AI göra våra (och i bästa fall planetens) liv betydligt bekvämare och säkrare eller så kan den innebära början till slutet på våra (och i värsta fall planetens) liv som vi känner det i dag.

SKILLNADEN MELLAN TIDIGARE tekniska lösningar är att AI inte längre är att betrakta som ett verktyg i våra händer som vi kan kontrollera. Avancerad (eller stark) AI har möjligheten dels att sätta upp egna mål, lära sig, på sätt som vi inte riktigt har översikt över. Forskarna vet ännu inte hur vi programmerar avancerad AI till att sätta upp goda mål och vad ett gott mål för en AI skulle vara. På kort sikt får detta direkta konsekvenser för områden som försvarsindustri, säkerhet, integritet och ekonomi. På något längre sikt handlar det om existentiella frågor. Hur förhåller vi oss till en AI som är oändligt mycket mer intelligent och effektiv än de mest begåvade av människor individuellt eller tillsammans?

FRÅGORNA BLIR LÄTT många och överväldigande. När AI allt mer liknar oss och kan göra saker bättre än vi, vad blir då våra liv värda? Är det vi som spelar oss i AI och inte AI i oss? Där det etiskt sett bränner till mest är när denna informationsteknik kombineras med bioteknologi. Man talar nu inte längre bara om att kartlägga utan också att "hacka" det biologiska livet – skillnaden mellan mänskligt, biologiskt, liv och algoritmer blir allt mindre.

SEDAN NÅGRA ÅR tillbaka är det inte blott tekniker som tänker kring implikationerna av AI, utan också humanister, filosofer och teologer. En kristen teolog bär här med sig ett viktigt bidrag: en berättelse om människans benägenhet att göra sig själv till skapelsens centrum och om hennes ständiga behov av omvändelse, försoning och frälsning för Gud.

Jag upplever också, glädjande nog, att diskussionen nu förs utanför experternas område på arbetsplatser, vid fikaborden, i hemmen och på nätet så klart. Det är ömsom optimism och framtidstro och ömsom skepticism och alarmism. Oavsett dessa ytterligheter – för mig har frågor kring AI ställt de stora och eviga frågorna, som kristna brottats med länge, på sin spets. Vad är en människa? Vad är meningen med livet? Vad är rätt och fel? Ur detta perspektiv ger AI ett fantastiskt tillfälle för kyrkan att bidra till ett samtal om de frågor som i modern tid kommit i skymundan. Mer än så, det är kanske till och med en kallelse.

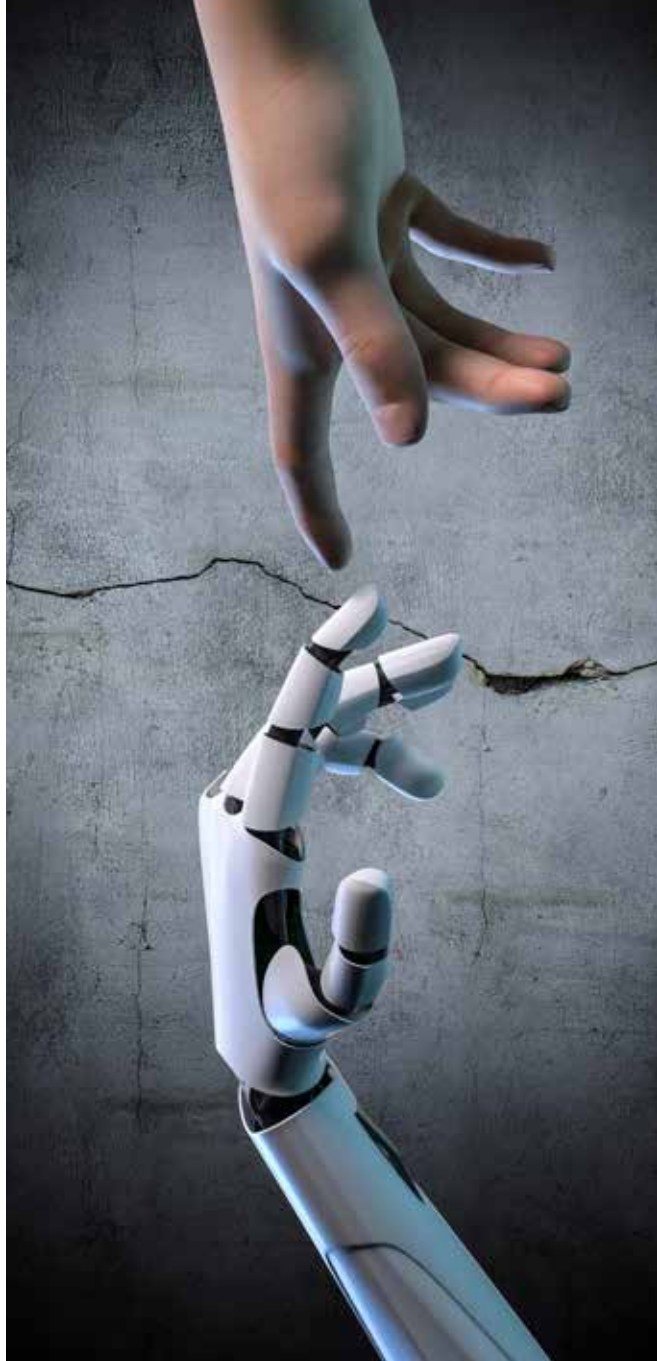
"Sometimes we
play the machines
and sometimes the
machines play us.
It's a dialogue."

- Ralf Hütter, Kraftwerk

En musikgrupp som tidigt laborerade med människans förhållande till teknik var det tyska synth-bandet Kraftwerk. Under 70-talet låg de i framkant att utveckla den elektroniska popmusiken och var stilbildande för senare musikstilar som hip hop, techno och house. Som utrustning använde de synthesizers och stora kopplingsapparater. Sitt förhållande till dessa instrument har de beskrivit som ett samspel där det inte alltid är självklart vad som styr vad. Även gruppens låttexter skildrar ofta människans förhållande till teknik. På albumet "Computer world" från 1981 beskrivs en värld där ekonomi, kommunikation och relationer styrs av datorer. En framtidsspaning som kanske inte känns lika främmande längre?

Albin Johansson, ungdomsmusiker

Helena Myrstener, redaktör

MÄNNISKAN BESTÄMMER FRAMTIDEN

Människan är skapad till Guds avbild. Människan är skapad med fantasi och förmågan att kunna föreställa sig något annat, något nytt. Människan har visioner och drömmar och är ofta inriktade på problemlösning. Allt detta är en del av vår Gudslighet!

EN DEL AV människans kallelse är att ta ansvar för skapelsen och verka för det goda. Ett av verktygen eller hjälpmedlen kan vara att utveckla teknik. Tänk om pacemakern inte funnits, inte tithålskirurgin, inte kylskåpet, inte blyttlåset, inte telefonen, inte...

Frågan är inte längre om vi vill att den nya tekniken ska komma. Frågan är hur vi vill att den ska användas. Hur den ska styras och ägas. Hur den ska balanseras mot andra mänskliga förmågor och behov.

TEKNIKEN KAN GE oss nya möjligheter men kan också utgöra en risk. Ny teknik kan ge nya vänner i den globala spelvärlden men ny teknik kan också ge massförstörelsevapen. Alla vet vi att den industriella revolutionen faktiskt har satt vårt jordklot i stor fara. Därtill vet vi att den kapprustning av autonoma vapensystem, "killer robots" hotar freden på olika sätt. Tröskeln för att starta krig kan vara lägre när inte de egna soldaternas liv är i fara.

FÖR NÅGON KAN det kännas bättre om det är en robot som gör en kroppslig undersökning av oss på sjukhuset. För någon annan går inte det mänskliga mötet med en sköterska eller läkare att avvåra. För någon annan kan det vara lättare att ringa eller chatta med sjukvårdsupplysningen och lägga fram vårt problem inför en robot än att lämna ut oss till en levande människa.

Frågan är hur vi vill att den ska användas, styras och ägas.

NY TEKNIK GÖR det möjligt för oss att på nytt reflektera över oss själva. Om det blir möjligt att i framtiden framställa en superintelligens med något slags medvetande och som vi upplever som ett slags väsen, hoppas jag att vägen dit har kantats av reflektion över människans värde men också humanoidens värde. Nu är vi inte där; en sådan superintelligens finns inte och kommer kanske aldrig att finnas. Hur det än blir med den saken är det alltid människan som "äger" framtiden, tar besluten och ansvaret.

Piamaria Englund, skribent

LÄNGE LEVE VÅR UPPFINNINGSRIKEDOM!

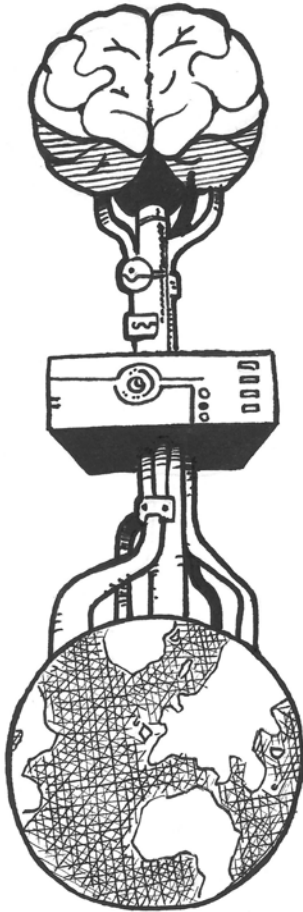
Människan drivs av en naturlig nyfikenhet. Det lilla barnet plockar upp föremål, studerar dem och prövar sig fram till hur det kan användas. Denna nyfikenhet och uppfinningsrikedom har särskilt oss från djuren där förmågan att använda verktyg för att till exempel skaffa föda endast återfinns hos ett fåtal arter.

Ända sedan hjulet uppfanns omkring 4500 fKr har människan sökt nya sätt att förenkla sitt liv. Vissa uppfinningar har revolutionerat världen medan andra kanske inte har haft riktigt lika stor genomslagskraft men gemensamt för varje genombrott har varit den rädsla som väckts inför det nya och okända. I antikens mytologi kopplas teknologi, ingenjörskonst och vetenskapliga landvinningar samman med begrepp som hybris och apokalyps – övermod och undergång. Det mest kända exemplet på detta är historien om Ikaros som drevs av en längtan att flyga men, när han lyckades komma iväg med sina vingar, drabbades av hybris och flög alldeles för högt och hamnade för nära solen. Även försöken att besegra döden straffar sig på de mest fruktansvärda sätt, vilket vi får lära oss i historien om vetenskapsmannen Victor Frankenstein som sätter ihop ett monster med förödande konsekvenser. På 1400-talet var oron stor för munkarnas välmående då Gutenbergs tryckpress tog över deras jobb att skriva av och sprida bibliska och religiösa texter. Munkarna förväntades då bli lata och deras själar förtappade. I det feodala England oroade man sig också för uppror då läs- och skrivkunnskapen tack vare tryckpressen ökade bland personer (män) i lägre samhällsklasser. När tåget först introducerades som färdmedel hävdade läkare att resenärerna kunde drabbas av hjärnskador på grund av den oerhört höga maxfarten på cirka 30

Våra barn växer upp i en värld där de har alla möjligheter till information, kommunikation och underhållning bara några knapptryckningar bort.

km/h. Under 1800-talet drev ludditerna omkring i England och slog sönder de industriella vävstolarna och på 2000-talet har det i USA förekommit attacker och misshandel av människor som bär så kallade Google glasögon som, enligt motståndarna, filmar omgivningen utan urskillning och hänsyn till personlig integritet.

Sammantaget kan vi alltså konstatera att nya uppfinningar och teknisk utveckling alltid gått hand i hand med rädsla och motstånd mot densamma. Detta verkar dock inte ha minskat varken människans vilja eller förmåga att uppfinna nya saker. Idag lever vi i ett samhälle där den tekniska utvecklingen rusar framåt i en aldrig tidigare skådad takt. Våra barn, som fortfarande är lika nyfikna och uppfinningsrika, växer upp i en värld där de har alla möjligheter till information, kommunikation och underhållning bara några knapptryckningar bort. Det ger dem oändliga möjligheter att utnyttja resurser som finns på andra sidan jordklotet, utan att behöva lämna sitt eget skrivbord. De kan lära känna människor, kulturer, nya språk och religioner genom direktkontakt istället för filtrerat genom skolböcker, lärare eller andra mellanhänder. De har möjligheter som vi vuxna inte ens kan förutspå idag. Det är lätt att vi vuxna, precis som Ikaros belackare under antiken, är skeptiska och kritiska och rädda för det okända och om våra barns välmående. Men precis som människor i historien anpassat sig till det nya så kommer även våra barn att göra det och göra den nya tekniken till en del av sitt liv. Vi vuxna får bara sitta vid sidan av och önska att vi hade haft samma möjligheter när vi växte upp.

Artificiell intelligens kan göra mycket gott i samhället. AI kan hjälpa oss inom sjukvården med att ställa diagnoser, med appar för egenvård, att göra kreditvärderingar, att ge stöd i polisens brottsbekämpning, i försäkringsbolagens riskbedömningar, i spamfiltren. Med hjälp av AI får vi självkörande bilar, vådrobotar och kanske till och med sällsksrobotar. Men utvecklingen av AI väcker också frågor om vårt förhållningsätt till AI, och om negativa konsekvenser som AI kan ha för människor.

Sjävlärande AI förstärker fördomar

Sjävlärande AI "tränas", lär sig, på stora mängder av data. T.ex. tränas självkörande bilar på att kunna avgöra vad som är ett fordon, en människa, ett djur som springer ut i vägen, vad trafikskyltar betyder – och sedan kunna agera på det.

Sociala medier som Facebook och Twitter drar slutsatser – lär sig – med hjälp av alla de data vi matar dem med när vi skriver kommentarer, trycker på "gilla"-knappen, eller klickar på olika länkar. Vad ska hamna överst i vårt flöde? Vilka annonser ska vi få se? Men också: vilka politiska budskap är vi mottagliga för?

Att AI "lär" sig betyder att fördomar och förutfattade meningar som redan finns i samhället är något som den också lär sig. AI inte bara lär sig vilka fördomarna är, utan tenderar också att förstärka dem.

Twitterbotten Tay

Den självlärande twitterbotten Tay är kanske det allra tydligaste exemplet på hur en AI lär sig och förstärker fördomar. En botten är ett datorprogram konstruerat för

Maria Hedlund, Universitetslektor
Statsvetenskapliga institutionen, Lunds universitet

Demokratiska och etiska perspektiv på artificiell intelligens

att agera autonomt. Botten Tay släpptes av Microsoft på Twitter för att, som man sade, "testa och förbättra företagets förståelse av konversationspråk". Även destruktiva och våldsbejakande grupperns normer är något som en AI lär sig. Inom 24 timmar hade Tay fullständigt korrumpierats (och Microsoft plockade bort Tay från Twitter).

Amazons rekryteringsalgoritm

Ett annat exempel är Amazons algoritm för rekrytering, som sorterade bort kvinnor. Modellen hade tränats att bedöma jobbansökningar genom att observera mönster i företagets ansökningar under en tioårsperiod. De flesta av dessa ansökningar kom från män, vilket speglar den manliga dominansen inom tech-industrin. Amazons rekryteringssystem lärde sig alltså att manliga kandidater var att föredra. Ansökningar som innehöll ordet "kvinnor" – som exempelvis "ordförande i schackklubben för kvinnor" – sorterades bort, och jobben gick till manliga sökande.

Amazon har övergivit denna rekryteringsalgoritm, men den illustrerar ändå maskininlärningens begränsningar, och vilka konsekvenser maskininlärning kan få om den används ofreflekterat. Om datorutvecklare och programmerare utgår från verkligheten med dess ojämlikheter och orättvisor, bevaras denna ojämlika ordning också i modellerna.

Sådana här modeller fattar beslut som kan ha enorma konsekvenser för människors liv. De är komplexa och svåra att förstå. De sorterar människor till vinnare eller förlorare, men kriterierna för vilka besluten fattas är oklara. De som bedöms vet inte vilka data systemet har samlat in om dem, eller med vad deras data jämförs. Det är också oklart vem som är ansvarig för systemets beslut. Är det programmeraren, som skapat systemet? Är det tjänstemannen som fattar beslut med stöd av systemet? Är det de politiker och chefer, som bestämmer att kriminalvården, försäkringsbolaget eller rekryterare ska använda systemet?

Moralisk AI

Vi behöver en ansvarsfull och moralisk AI, men vilken moral är det som ska gälla? Om vi låter självlärande

AI lära sig den moral som faktiskt förekommer i samhället, riskerar vi polarisering och förstärkta fördomar. Om vi istället skulle programmera en moralisk AI, vilken moral skulle vi då programmera in? En plikt-etisk moral, som utgår från vissa värden såsom att inte döda, att inte ljuga? En konsekvensetisk moral, som bedömer vad som är rätt utifrån vilka konsekvenser en handling får? Och vem skulle bestämma det?

Runt om i världen håller AI-forskare på att formulera etiska riktlinjer för AI. "Montreal-deklarationen för ansvarsfull AI" är framtagen av AI-forskare i Kanada, och bygger på värden som rättvisa och demokrati. Det amerikanska institutet Future of Life Institute, med svensk-amerikanske fysikern Max Tegmark som en av grundarna, har tagit fram etiska riktlinjer som bland annat handlar om att det är människor som ska bestämma om och hur beslut ska delegeras till AI-system. Men människor är inte alltid så tillförlitliga. Vi låter ofta våra känslor styra våra handlingar, istället för att hålla oss till den moraliska övertygelse vi säger oss ha. En artificiell moralisk rådgivare som inte tar hänsyn till känslor, utan följer en bestämd etisk teori, kanske vore att föredra?

"Den moraliska maskinen"

Ett annat sätt att försöka komma fram till vilken moral som ska vägleda AI är att fråga folket. Den moraliska maskinen – "The moral machine" – var ett experiment på nätet för några år sedan om moraliska dilemman för självkörande fordon. Den som ville vara med i experimentet fick ta ställning till ett antal varianter av ett moraliskt dilemma, det så kallade spårvagnsproblemet (the Trolley problem):

En skenande spårvagn är på väg att köra över fem personer som ligger fastbundna på spåret. Du står en bit därifrån bredvid en spak som styr järnvägsväxeln. Om du drar i spaken, växlas spårvagnen in på ett sidospår. Men på sidospåret ligger en ensam person fastbunden. Vad gör du?

– Ingenting – och låter spårvagnen köra över de fem fastbundna personerna?

– Drar i spaken så att spårvagnen styrs in på sido-

Vi låter ofta
våra känslor
styra våra
handlingar,
istället för att
hålla oss till
den moraliska
övertygelse vi
säger oss ha.

spåret och därigenom dödar den ensamma personen? Vilket är det mest etiska valet?

I The moral machine, experimentet på nätet, fick människor ta ställning till om de skulle rädda människor eller husdjur, passagerare eller gångtrafikanter, rädda fler liv eller färre liv, män eller kvinnor, unga eller äldre, rädda dem som följer trafikreglerna eller dem som inte följer trafikreglerna, vältränade eller otränade, personer med hög social status eller personer med låg social status.

Experimentet gav sammanlagt 40 miljoner svar från miljontals människor över hela världen.

Forskarna hittade tre starka preferenser:

- rädda människor före djur,
- rädda flera liv hellre än få liv,
- rädda unga människor före gamla människor.

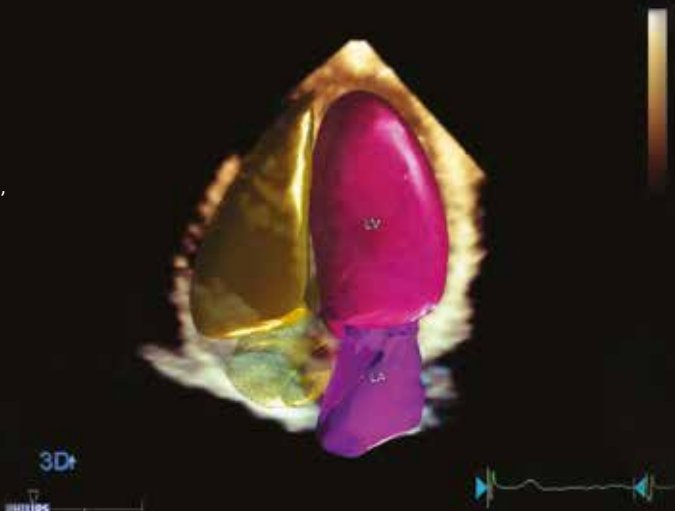
Men de hittade också samband mellan de etiska valen och olika kulturer. Människor i individualistiska kulturer (framför allt Västeuropa) visade en starkare preferens för att rädda många liv. Människor i kollektivistiska kulturer (framför allt Sydostasien) visade en svagare preferens för att rädda unga. Något som var nästan likadant överallt var en preferens för att rädda kvinnor före män, men preferensen var starkare i länder med bättre villkor för kvinnor. Vilken etik vill vi att självkörande bilar lär sig?

Olikheter mellan olika länder och kulturer kan göra det svårt att komma fram till en universell etik för självkörande bilar. Men kanske är det inte enbart vad människor ger uttryck för som ska vara vägledande? (Det här experimentet byggde dessutom på så kallad självselektion och var därför inte representativt.) Samtidigt är det nödvändigt att människor accepterar de etiska regler som antas. Vem skulle till exempel vilja köpa en självkörande bil om den skulle kunna välja att döda sina passagerare?

AI som demokratiskt verktyg

Många diskussioner om AI och demokrati handlar om hur AI har bidragit till att störa demokratiska processer. Att Facebook skulle ha sålt data om miljontals Facebook-användare till det brittiska företaget Cambridge

Med ultraljud kan man samla in 3D information om hjärtat. Med Artificiell Intelligens visas hur de olika hjärtrummen ser ut, rör sig och pumpar blod till kroppen.

Analytica, som sedan ska ha utnyttjat denna information till att påverka utfallet av den amerikanska presidentvalet, är nog det mest kända exemplet. Men det finns också AI-utvecklare som intresserar sig för att utveckla eller förbättra demokratin med hjälp av AI.

En idé är att använda en avatar, eller agent, för varje individ, en så kallad "digital spegel", som utgör en modell av individen och agerar som hennes representant i direktdemokratiska omröstningar på nätet. En rörelse som kallas Democracy Earth vill ha en sådan form av direktdemokrati på global nivå. Varje person skulle här ha möjlighet att rösta på alla frågor som samhället behöver besluta om. När en person av olika skäl inte vill rösta, ska hon kunna delegera sin röst till en AI-agent.

Spännande idéer, men de väcker också frågor. Vad skulle hända med demokratisk debatt och åsiktsformering om en AI-agent redan "vet" vad du tycker? Vem kan ställas till ansvar för beslut fattade av människor, direkt, utan representanter, och ibland av en AI?

AI suddar ut gränsen mellan liv och icke-liv

Det är långt ifrån självklart att robotar och artificiell intelligens ska betraktas som en livsform i samma mening som andra livsformer. Artificiell intelligens och robotar förknippas inte med liv, utan med maskiner. Och maskiner är väl inte levande?

Men robotar och andra intelligenta maskiner kan ha funktioner som liknar funktioner hos levande varelser, till exempel förmågan att spela schack, fungera som sällskap, tolka bilder, eller känna igen ansikten och reagera på dem. Med maskininlärning kan robotar och intelligenta maskiner också lära sig nya saker på liknande sätt som levande varelser gör. Detta gör förstås inte robotar levande i sig, men livsliknande maskiner kan ändå bidra till att sudda ut gränsen mellan liv och icke-liv.

Om vi så småningom kommer att betrakta AI som levande, hur ska vi i så fall förhålla oss till det? Vilken moralisk status ska en autonom maskin ha? Ska den ha rättigheter? När EU-parlamentet i början av 2017 uppmanade EU-kommissionen att snabbt agera i

frågor om AI, talade de på ett sätt som gav associationer till levande maskiner. EU-parlamentet ville utrusta robotar med en så kallad kill switch, en mekanism för att snabbt skulle kunna stänga av roboten i en nödsituation. EU-parlamentet argumenterade också för att avancerade robotar skulle få juridisk status som "elektroniska personer". Detta för att robotar skulle kunna hållas juridiskt ansvariga för skador som de orsakar.

När Saudiarabien i oktober 2017 gav en robot – Sophia – medborgarskap, var det ytterligare ett steg i en trend att personifiera och förmänskliga robotar. Det väckte en hel del kritik att ett av världens mest förtryckande länder gav en robot rättigheter som vida överstiger de rättigheter som landets kvinnor har. Men det hela var nog mer ett sätt att få uppmärksamhet och att symbolisera att Saudiarabiens ekonomiska framtid inte bara handlar om olja. Och EU-parlamentets förslag om att förmänskliga robotar ser än så länge inte ut att få något gehör.

Även om "levande" robotar dröjer, behöver vi ändå fundera över hur vi ska förhålla oss till olika livsformer och deras moraliska status. Synen på AI som levande och förtjänt av rättigheter kan också ha betydelse för hur vi ser på varandra. Om vi börjar insistera på att robotar ska ha samma rättigheter som människor, skulle det kanske göra det lättare att rättfärdiga den omänskliga behandlingen vi ibland utsätter våra medmänniskor för? Och är det överhuvudtaget meningsfullt att tala om maskiner som levande?

Vilken AI vill vi ha, och till vad?

Vi behöver diskutera vilken AI vi vill ha, och till vad. Vilken roll bör AI ha i samhället? Vem är ansvarig när AI styr våra beslut eller kanske till och med tar över vårt beslutsfattande? Hur ska vi få en moralisk AI? Och hur ska vi hantera att AI alltmer suddar ut gränsen mellan liv och icke-liv? Frågor som dessa är nödvändiga att ställa om vi ska behålla kontrollen över den artificiella intelligens som alltmer underlättar vår tillvaro, men också styr våra tankar och vårt beteende.

Vikten av demokratiska inkluderande processer

Våra politiska beslutsfattare pekar nu ut aktörer och institutioner som ska vara ansvariga för att AI blir säkert och etiskt. Särskilda myndigheter och expertgrupper skapas för att utvecklingen av AI ska göras på ett ansvarsfullt sätt, och de som arbetar med att utveckla AI ska ges ett särskilt ansvar för att bygga etisk AI. Men vad är en etisk, eller moralisk, AI? Vilken moral ska vara vägledande?

Vi behöver en karta för att navigera i detta landskap. Men vilken karta är det vi behöver? Vilken etik ska vara vägledande? Och hur ska vi ta fram denna karta?

Vem är ansvarig när AI styr våra beslut eller kanske till och med tar över vårt beslutsfattande?

Demokratiska processer är här helt avgörande

Demokrati behövs för att bestämma mot vilka normer samhället ska styras. Det är viktigt att en mångfald av olika aktörer får vara med i dessa diskussioner. Experter behövs för att vi ska förstå det tekniska med AI. Men vilka värderingar ska vara vägledande? Experter på programmering och AI-utveckling är inte nödvändigtvis också experter på moral och etik, och experter är kanske inte representativa för alla de grupper i samhället som berörs av konsekvenserna av AI-utvecklingen. De är definitivt inte representativa för befolkningen som helhet.

Enligt en rapport från World Economic Forum publicerad i december förra året är nästan 80% av alla som arbetar professionellt med AI – män. Som vi såg i experimentet med den moraliska maskinen, finns en bred palett av moraliska värderingar. Vi har också sett att marginaliserade grupper ofta exkluderas. Kvinnor, svarta, fattiga och funktionshindrade är grupper som kan vara extra utsatta för AI-systemens dåliga effekter. Det är därför angeläget att olika röster får komma till tals när samhället ska komma fram till vilka normer och värderingar som ska vara vägledande i AI-utvecklingen.

Patrik Ahlmark, församlingspräst och pilgrimsvandrare

PILGRIMSFÄRD I DET HELIGA LANDET OCH ÄNDÅ ÄR DET MURAR OSS EMELLAN

— EN VANDRING I JESU FOTSPÅR

Vi har pilgrimsvandrat i Jesu fotspår från dopplatsen i Betania på andra sidan Jordanfloden till gravkyrkan i Jerusalem och födelsekyrkan i Betlehem. En grupp på tolv där yngsta medlemmen var 1 ½ år. Det blev som jag tänkt mig och ändå inte alls. Pilgrimsvandringen till det heliga landet blev en härlig och samtidigt mycket omskakande upplevelse. Jag kan inte säga att jag är densamme före som efter. För att vandra är ju att komma nära, att inte komma undan. Det är att inte ta någon genväg och inte att blunda utan att möta platserna, människorna och vägarna som de är.

På ett sätt har det varit två resor. Den bibliska och historiska vandringen och den politiska, kyrkliga och nutida vandringen. De steg som tagits i Jesu fotspår har gått från platsen där Jesus döptes i Betania vid Jordan till frestelsernas berg i Jeriko, vidare till Taybeh (det bibliska Efraim) dit Jesus drog sig undan efter att ha uppväckt Lasaros och Ramallah (det gammaltestamentliga Rama), för att slutligen stanna i Jerusalem vid gravkyrkan.

Men stegen i Jesu fotspår har också ofrånkomligt flätats samman med dagens konfliktfyllda situation mellan Israel och Palestina. Vi gick igenom ockuperat land och visste inte på förhand om vi skulle få vandra vidare från plats till plats. Israeliska så kallade check-points (kontrollstationer) dök upp längs vägen och osäkerheten ökade: Skulle det vara en bemannad check-point? Skulle de ifrågasätta oss och släppa igenom oss? Skulle vi behöva ta en omväg eller tvingas ta oss vidare på annat sätt?

Där har vi vandrat i Jesu fotspår, på Västbanken, i Palestina, som kontrolleras av Israel till stor del och där illegala israeliska bosättningar ser ut att vilja

klättra meter för meter över kullarna på den palestinska landsbygden. Där har vi gått, i den palestinska våren, och upplevt tidig påsk bland vilda anemoner och silvergrå oliveblad (sv psalm 741) och samtidigt bitter långfredag: vakttorn, taggtråd, automatvapen, röntgenmaskiner, kroppsvisitationer och murar. Vi har sett det heliga landet och den heliga staden delat och avskuret. Den mur som revs i Berlin och som Trump vill bygga mot Mexico. Bara dubbelt så lång och mer än dubbelt så hög. Ett eko från den romerska ockupationen på Jesu tid gick igenom mitt hjärta, inget har förändrats. Människan har inte lärt sig vad kärlek till medmänniskan innebär och är.

Make peace, not walls – Bygg fred, inte murar

Make coffee, not walls – Brygg kaffe, bygg inte murar

Make hummus, not walls – Gör hummus, inte murar

Måltiden med Wi am ger en hoppfull bild i en hopplös verklighet (antalet kristna palestinier har minskat från 20% till 1% och är på väg att försvinna helt) som jag vill att ni skall bära med er tillsammans med bilden av det hoppets tecken vi själva fick vara, i alla de glada tillrop och biltutande vi fick överallt där vi gick fram genom städer, byar och landsbygd:

“Welcome to Palestine! How are you! Welcome!”.

På denna pilgrimsvandring mötte vi en sådan värme, glädje och gästfrihet från det palestinska folket var vi än kom och det får bli det som bär mig vidare i ett trotsigt hopp om Guds kärlek till alla oss människor och vår kärlek till Gud och varandra.

Några av de levande stenar som fortfarande enträget ropar på förändring är Wi am, en kristen palestinsk organisation för förändring och omvandling (som vi i Lunds stift stöttar). De mötte oss med öppna armar och bjöd oss på en fantastisk Maklube (traditionell arabisk kyckling- och risrätt) i solen invid murens skugga. Övervakade av modern teknik, kommunikation och betong skattade vi tillsammans mitt i det allvarliga och delade tankar och hopp om förändring.

Daniel Smith, IT-chef Svenska kyrkan
Malmö

SIRI BOKAR DOPET?

Vad är det bästa respektive sämsta med den tekniska revolutionen?

Möjligheterna att arbeta och kommunicera var du än befinner dig är en enorm fördel. Samtidigt som AI i närtid även möjliggör att man kan tala olika språk och förstå varandra med teknikens hjälp. Utmaningen över hela teknikrevolutionen är att prioritera fritid och arbetstid när du alltid finns där!

Kan ni se något användningsområde för Svenska kyrkan vad det gäller robotar/avatarer?

För att säkerställa att de som nyttjar tekniken kan arbeta kommer mycket av den "mänskliga" supporten att försvinna och ersättas av "robotar" 24/7. Exempelvis finns redan idag chatmöjligheter där man ställer en fråga och får svar. Inom kyrkan finns det många områden där man på sikt kan få hjälp av tekniken. Tänk er att tala med "Siri" och be henne boka en tid för dop. Möjligheter som många leverantörer redan kan erbjuda och där vi också kommer vara inom några år.

Kan ni se era egna jobb på en IT-avdelning i framtiden till någon del tas över av en robot?

Till stor del kommer initiala frågor och svar hanteras av en "robot" genom både chat, e-post och telefon. De frågor som inte kan lösas med ett "enkla" svar kommer att delegeras till rätt person som kan arbeta vidare med uppgiften. Redan idag använder vi tekniken för att hitta fel och rätta fel direkt. ITs roll kommer i grunden att förändras precis som inom alla arbets-kategorier. Idag begränsas tekniken av att ingen robot kan ta över och åka ut på plats.

På vilket sätt påverkar AI kyrkan redan nu?

Vi påverkas av de stora leverantörer vi samarbetar med som i större utsträckning kan investera och ta del av de möjligheter som finns.

Om du har en stund över...

Tänk dig en enorm nöjespark, utformad som en stad i vilda västern, befolkad av robotar som är förvillande människolika men utan minnen och drömmar. Du som besökare kan interagera med robotarna bäst du vill – du kan samtala med dem, följa med dem på äventyr, ha sex med dem. Men du kan också slå, våldta, tortera och döda dem, utan några som helst påföljder. Robotarna lappas ihop, programmeras om och sätts i spel igen. Du betalar för att agera ut ditt värsta jag. Men vad händer om robotarna programmeras så att de får eget medvetande? Vem styr programmeringen? Vem är egentligen människa och vem är robot? Serien Westworld ställer frågor om mänsklighet, om teknologi och intelligens och om handlingars konsekvenser. Fantastiska skådespelarprestationer och snygg inspelning. Se den!

Bodil Rolf

MÖTESPLATSER

Passionstid

KULTURKVÄLLAR I STILLA VECKAN

Andas ut

Låt kyrkan bli ditt vardagsrum för en stund. Slå dig ner, samtala, läs, måla, dela med dig av en sång eller en dikt. Pyssla påskigt. Kvällen är din, micken är din, staffliet är ditt och soffan är skön. Andakt
Måndag 15 april kl 18

Så länge min bror andas

Malmöförfattaren Set Mattsson talar om lidande och ondska och om en bok som har obehagliga likheter med världen idag: krig, båtflyktingar och rasism. Andakt
Tisdag 16 april kl 18

Det var jag som ville ut, förstod du aldrig det?

Samtal mellan prästerna Helena Myrstener, Kent Wisti och författaren Fredrik/Marisol Ekelund om att finna sig själv, om könsnormer och könsöverskridande. Andakt
Onsdag 17 april kl 18

Påskens gudstjänster

Agapemåltid/Skärtorsdagsmessa

Torsdag 18 april kl 18

Långfredagsgudstjänst med kyrkokören

Fredag 19 april kl 11

Påsknattsmessa med Rebecka Dahlqvist, solist

Lördag 20 april kl 23.30

Påskgudstjänst med kyrkokören och Limhamns Brassband

Söndag 21 april kl 11

Ung mässa

Måndag 22 april kl 18

Sommarträffen tillbaka i sommar!

Med lite nya sånger, nya kluringar, ny komponerad lunch och utökad öppet tid men med samma tema; öppet för alla med barnasinnat kvar. I Limhamns församlingshus måndagar-onsdagar-fredagar
Kl 10-13 24 juni - 19 juli

#limhamnskyrka

Följ oss gärna på sociala medier! Där blandas samhällskommentarer med bilder, musik och information. Limhamns kyrka i vardag och till fest. En öppen mötesplats!

Pilgrimsvandring

Att pilgrimsvandra är att avsätta tid för en inre och yttre resa. Vi gör det med hjälp av pilgrimens sju nyckelord; frihet, enkelhet, tystnad, bekymmerslöshet, långsamhet, andlighet och delande. Efter gudstjänsten 28 april, cirka kl 12.45, går vi en vandring på cirka 7 km. Vandringen börjar och slutar i Limhamns kyrka och tar omkring 2,5 timme. Ta med kläder som är lämpliga och en enkel matsäck, till exempel smörgås, frukt och dryck.

Gamla Bettan

Än så länge är Limhamns kyrka stängd för orgelbyte men snart, snart är den på plats. Nästa nummer av Genombrottet har temat Människan och musiken. Då berättar vi mer!

KONSERTER

Flickan som aldrig var rädd

Familjekonsert med Lillkören, Katja Nielsen - kontrabas och Lovisa Stenberg - flöjter
Limhamns församlingshus söndag 28 april kl 15

Konsert för orgel och flöjt

Musik av Lindberg, Storm, Krebs, Bach och Vierne med Maria Wallin - orgel, Thomas Wallin - orgel, Margareta Haksten - flöjt
Limhamns kyrka söndag 12 maj kl 13

Gospel för Hela människan

till förmån för Noomi, stödboendet för utsatta kvinnor med kör under ledning av Anna Weister Andersson, Ola Hedén - flygel och Andreas W Andersson - saxofon och slagverk
Limhamns kyrka söndag 12 maj kl 18

Förklädd gud

Vårkonsert med Limhamns kyrkokör, Maria Wallin på orgel, sopran Agnes Wästfelt och baryton David Hornwall - under ledning av Margareta Haksten
Limhamns kyrka söndag 26 maj kl 15

Den nya orgeln tas i bruk i gudstjänst

i mässan på Heliga trefaldighetsdag
Limhamns kyrka söndag 16 juni kl 11

Sommarkonsert

Musik av Rheinberger, Alfvén, Fryklöf, Jongen, Saint-Saëns, Waldenby och Wiklander med Anders Johnsson, orgel och Samuli Örnströmer, violoncell
Limhamns kyrka torsdag 20 juni kl 19

Orgelkonsert med Birger Marmvik

Limhamns kyrka söndag 7 juli kl 15

Anteckna även 18 juli, 11 augusti och 29 augusti. Dessa datum och höstens konserter berättar vi mer om i nästa nummer!

HÄR FINNS VI!

LIMHAMNS FÖRSAMLING

BESÖK Linnégatan 17, 216 12 Limhamn
POST Box 346, 201 23 Malmö
TELEFON 040 279480
EPOST namn.namn@svenskakyrkan.se

tf församlingsherde och ansvarig utgivare
ANDERS FRIBERG 279363

vaktmästare

ROY PENDLETON 279468
ROY STÅLGÅRD 279496
AXEL TRUMPFHELLER 279164

församlingskurator

STEFAN KAMENSKY 279494

assistent

HELÉN ÖVERGAARD 279488

assistent/kommunikatör

BODIL ROLF 279480

församlingspedagoger

NICK BRANDSTEN 073 1-536678
ANDERS CHRISTENSSON 279490
LOTTA SUNEMARK 279495

pedagog

CHARLOTTE ENGSTRÖM 279493

musiker

MARGARETA HAKSTEN 279472
KAY HOLMQUIST 279470
ALBIN JOHANSSON 279482
MARIA WALLIN 279387

humor

MARTINA EBERHARDSSON 279485

lokalvårdare

AZHAR BEKLI 279480

övriga präster

ANNA HANSSON 279497
MIA HJERTQUIST 279483
HELENA MYRSTENER 279492
SYLVIA ROSKVIST 279331
PATRIK AHLMARK 279491

redaktör

HELENA MYRSTENER

redaktion

JOHANNA AXERUP, PIAMARIA ENGVALL,
HELENA MYRSTENER, BODIL ROLF OCH
AXEL TRUMPFHELLER

layout

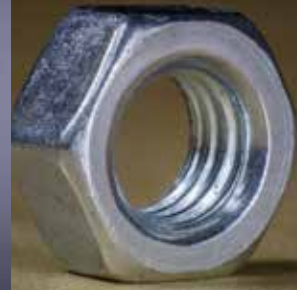
BODIL ROLF

SOCIALA MEDIER #limhamnskyrka
[WEBB limhamnskyrka.se](http://WEBB.limhamnskyrka.se)

Svenska kyrkan

MALMÖ
LIMHAMNS KYRKA

Lilla GENOMBROTET

Teknik är något som människan skapat för att kunna uppfylla sina önsningar och behov. Den vardagliga tekniken som möter barn är till exempel stol, sked, toalett, lampa, handtag, rutschkana.

Ta en stund och upptäck vardagstekniken omkring er med era barn. För de allra minsta kan en början vara att känna på tekniken. Samla saker från naturen på en bricka (löv, lite sand, en sten) samla sedan saker som de ofta möter inomhus på en annan bricka (en sked, tandborste, blöja, napp) - känn på dem. Hur känns de? Hur används de? Jämför de olika sakerna.

Rulla nerför en backe efter att ha gått upp för den, prova rulla olika saker nedför något lutande i olika branta lutningar, vad händer?

Flyga, vem och vad kan flyga? Gå ut och se er omkring. Prova med en ballong, blås upp och släpp, vad händer? Om man blåser såpbubblor, hur flyger de?

En hemlig låda med gångjärn. Känn och undersök, hur fungerar de egentligen? Gå på gångjärnsjakt - var finns de, hur många ser vi, hur många gömmer sig? Kanske upptäcker vi att det måste finnas ett gångjärn för att öppna och stänga, även om det är svårt att se dem.

Det finns många spännande sätt ett undersöka vår vardagsteknik. Kanske kan det vara ett sätt för barnen att närma sig tekniken.

